

Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Christian Juhl
Christian.Juhl@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet

Holmens Kanal 20

1060 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

CVR 10172748

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 22. april 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 227 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Christian Juhl (EL).

18. maj 2020

Spørgsmål nr. 227:

”Det fremgår af artiklen »Afløsning: BIO4-ansatte indåndede giftige dampe i flere måneder i A4 Arbejdsmiljø den 21. april 2020, at håndværkere på det store byggeri på BIO4 systematisk er blevet udsat for overtrædelser af grænseværdierne, helt op til 100 gange over grænseværdien. Det drejer sig om påvirkning fra isocyanatdampe fra isoleringsmaterialet, som er stærkt allergifremkaldende selv i små doser, og som kan fremkalde betændelsestilstand og vand i lungerne. På den baggrund bedes ministeren besvare følgende spørgsmål:

J.nr. 20205200164

- A. Hvad mener ministeren om de alvorlige brud på arbejdsmiljøloven, som er sket på det store prestigebyggeri BIO4?
- B. Hvad mener ministeren om, at arbejdsmiljørepræsentanternes nødråb er blevet overhørt?
- C. Hvad mener ministeren om, at 728 ud af 1135 målinger har overskredet grænseværdierne, nogle gange helt op til 100 gange over grænseværdien?
- D. Hvad mener ministeren om, at ansatte ikke systematisk er blevet orienteret om overskridelser af grænseværdierne?
- E. Hvorfor går der så længe før Arbejdstilsynet giver straks påbud?
- F. Hvordan er udenlandske arbejdere stillet, når de ikke har forstået de danske regler og måske rejser hjem efter endt arbejde med skader på helbredet?
- G. Mener ministeren, at lovgivningen er stærk nok på dette område?
- H. Mener ministeren, at arbejdsmiljørepræsentanternes rettigheder og indflydelser er stærke nok til at håndtere den slags overtrædelser?”

Svar:

A.
Jeg har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Arbejdstilsynet, som oplyser følgende:

”Det er arbejdsgiverens ansvar at sikre, at deres ansatte ikke udsættes for farlige stoffer på deres arbejdsplads. Reglerne indebærer bl.a. et generelt krav om, at risikoen for udsættelse for farlige stoffer og materialer skal fjernes eller reduceres til et

minimum. Arbejdsgiver skal således ved foranstaltninger som substitution, tekniske og organisatoriske foranstaltninger, og i sidste ende brug af personlige værnemidler, fjerne eller reducere risikoen for, at de ansatte bliver udsat for stoffet.

Virksomhederne skal endvidere sikre, at de ansatte er oplært og instrueret i det arbejde, de forventes at udføre, herunder hvilke sikkerhedsforanstaltninger, der skal anvendes, og hvordan personlige værnemidler anvendes korrekt. Arbejdsgiveren skal løbende føre tilsyn med, at oplæringen og instruktionen er tilstrækkelig, og at de ansatte følger den.”

Jeg henholder mig til Arbejdstilsynets oplysninger.

Jeg vil gerne understrege, at det ligger mig meget på sinde, at arbejdstagere i Danmark ikke udsættes for unødigt påvirkning fra farlig kemi på arbejdspladsen. I forhold til den konkrete sag noterer jeg mig, at bygherre i en artikel i A4 Arbejdsmiljø 21. april 2020 har beklaget, at sikkerheden på BIO4 ikke har levet op til lovens krav, og at bygherre ifølge Arbejdstilsynet har rettet op på deres sikkerhedsprocedurer efter Arbejdstilsynets påbud i november 2019. Jeg finder det imidlertid utilfredsstillende, at det først er efter et påbud fra Arbejdstilsynet, at der blev rettet op på beskyttelsesforanstaltningerne.

Derudover er det min opfattelse, at det er af stor betydning for arbejdsmiljøet på den enkelte virksomhed, at arbejdsmiljørepræsentanten tager arbejdsmiljøproblemer op med ledelsen, og at ledelsen lytter til arbejdsmiljørepræsentanten.

B.

Jeg henviser til mit svar på spm. A

C.

Jeg har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Arbejdstilsynet, som oplyser følgende:

”Det er en kendt risiko, at bindemidler i mineraluldsmaterialer til højtemperaturisolering kan afgive sundhedsfarlige gasser ved opvarmning. Afgasningen fra eksempelvis isocyanatholdige bindemidler sker særlig i forbindelse med idriftsætning af isolerede kedler og rør og opvarmning til over 150°C. I den forbindelse kan grænseværdien risikere at blive overskredet for nogle af gasserne. Det afgørende er derfor, at arbejdsgiveren på baggrund af den lovpligtige kemiske risikovurdering fastlægger de foranstaltninger, der skal træffes for at minimere udsættelsen, og dermed beskytte de ansatte mod unødigt påvirkning af kemiske stoffer.

Det vil typisk indebære, at området afspærres, og at der ikke udføres andre arbejdsopgaver i området under prøvekursler og idriftsætning. Ved nødvendigt arbejde i området træffes særlige foranstaltninger, herunder brug af friskluftforsynet ånde-drætsværn. Det fremgår bl.a. af Arbejdstilsynets vejledning om sekundær udsættelse for isocyanater. Det er ligeledes et krav, at de ansatte instrueres om risikoen og anvendelsen af nødvendige sikkerhedsforanstaltninger i den periode afgasningen foregår, og at arbejdsgiveren løbende kontrollerer, at instruktionen følges.

I den konkrete sag er det ikke indholdet af de enkelte isocyanater, der er målt i afgangningen, men det samlede indhold af flygtige stoffer (VOC), der afgasser fra isoleringsmaterialet og eventuelt fra andre materialer og aktiviteter, som eksempelvis malearbejde, der pågår i bygningerne. Det betyder, at måleresultaterne også kan omfatte stoffer af mindre farlig karakter. Måleresultaterne er derfor ikke direkte sammenlignelige med Arbejdstilsynets grænseværdier for enkelte isocyanater. Under alle omstændigheder er det imidlertid afgørende at minimere udsættelsen og beskytte de ansatte mod unødigt påvirkning fra bl.a. isocyanater i gasserne."

Jeg henholder mig til Arbejdstilsynets oplysninger.

D.

Jeg henviser til min besvarelse af spørgsmål A og C.

E.

Jeg har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Arbejdstilsynet, som oplyser følgende:

"Forudsætningen for at afgive et strakspåbud er, at der sker en overtrædelse af en regel i arbejdsmiljølovgivningen. Strakspåbud afgives på baggrund af en konkret risikovurdering af den aktuelle fare forbundet med den konstaterede overtrædelse.

Arbejdstilsynet blev i efteråret 2019 gjort opmærksom på, at der kunne være risiko for, at ansatte på byggepladsen blev udsat for dampe indeholdende isocyanater. På den baggrund gik Arbejdstilsynet i dialog med byggeledelsen og sikkerhedskoordinatorer på byggepladsen for at kortlægge problematikken. Arbejdstilsynet gav på baggrund af tre tilsynsbesøg i oktober og november 2019 to strakspåbud den 25. november 2019. Det ene strakspåbud vedrørte sikring af de ansatte mod sekundær udsættelse for isocyanater, og det andet, som blev givet til HOFOR som bygherre, vedrørte adgangen til områder, hvor der foregår afgangning af isocyanater.

Strakspåbudene blev givet ud fra oplysninger om, at der skete en afgangning af isocyanater ved opvarmning af isoleringsmaterialer. Arbejdstilsynet er imidlertid ikke i besiddelse af nærmere oplysninger om, i hvilket omfang ansatte er blevet udsat for isocyanater."

Jeg henholder mig til Arbejdstilsynets oplysninger.

F.

Jeg har til brug for besvarelsen indhentet en udtalelse fra Arbejdstilsynet, som oplyser følgende:

"Udenlandske ansatte, der arbejder i Danmark, kan være omfattet af den sociale lovgivning i Danmark eller i deres hjemland. Hvilket lands lovgivning, der skal anvendes, afgøres efter reglerne i EU-forordning 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger.

Udenlandske ansatte, der er ansat af en dansk arbejdsgiver, er omfattet af dansk arbejdsskadesikring. Udenlandske ansatte har i den situation samme rettigheder som

deres danske kolleger. Er de blevet syge efter eksempelvis udsættelse for dampe af isocyanater, er de sikret efter den danske arbejdsskadesikringslov og har samme ret til godtgørelse og erstatning som deres danske kolleger, såfremt sygdommen kan anerkendes som en erhvervssygdom.

Udenlandske ansatte, der for eksempel er udsendt af deres arbejdsgiver i hjemlandet til arbejde i Danmark, er omfattet af arbejdsskadesikringen i hjemlandet. Deres ret til erstatning m.v. som følge af sygdommen afhænger således af reglerne om arbejdsskadesikring i hjemlandet.”

Jeg henholder mig til Arbejdstilsynets oplysninger.

G.

Det er min opfattelse, at arbejdsmiljølovgivningen i Danmark udgør et solidt grundlag for arbejdsgiver til at afdække risici og på den baggrund tilrettelægge tilstrækkelige foranstaltninger og sikkerhedsprocedurer til beskyttelse af arbejdstagerne, så eksempelvis unødigt påvirkning af de ansatte med farlig kemi undgås.

Sidste år blev reglerne om arbejde med stoffer og materialer opdateret, således at der blandt andet kom styrket fokus på arbejdsgivers pligt til at foretage en risikovurdering af udsættelse for farlig kemi, der dannes ved processer, for eksempel som det er tilfældet med afgang fra opvarmet isoleringsmateriale, og der blev sat ekstra fokus på instruktion og oplæring af de ansatte.

Arbejdstilsynet har i høj grad fokus på farlige stoffer som isocyanater både ved arbejde med produkter, der indeholder denne type stoffer og i forbindelse med processer, der afgiver stofferne. Sidste år udsendte Arbejdstilsynet en opdateret vejledning om arbejde med isocyanater, som samler alle regler på dette område, så det gør det lettere for virksomheder, som arbejder med isocyanater, og ved samme lejlighed blev vejledningen om sekundær udsættelse for isocyanater opdateret.

Jeg er glad for, at vi med den politiske aftale fra april 2019 har aftalt at sætte øget fokus på kemi i tilsynsindsatsen, herunder bl.a. i forhold til brancherettede indsatser.

H.

Arbejdsmiljøorganisationen og -repræsentanten er tildelt en vigtig rolle i arbejdsmiljølovgivningen i forhold til at understøtte samarbejdet med arbejdsgiveren om at sikre et sundt og sikkert arbejdsmiljø for de ansatte.

Ud over de daglige opgaver skal arbejdsmiljøorganisationen også varetage de mere overordnede og fremadrettede opgaver – eksempelvis sørge for, at årsagerne til ulykker, forgiftninger og sundhedsskader samt tilløb hertil undersøges, og sørge for at få gennemført foranstaltninger der hindrer gentagelse. Det er i den forbindelse af grundlæggende betydning for arbejdsmiljøet på den enkelte virksomhed, at arbejdsmiljørepræsentanten tager arbejdsmiljøproblemer op med ledelsen, og at ledelsen lytter til arbejdsmiljørepræsentanten.

Arbejdsmiljørepræsentantens rolle og rettigheder er forhold, som jeg i forvejen har fokus på. I forbindelse med udmøntningen af arbejdsmiljøaftalen fra april 2019 er der i øjeblikket ved at blive nedsat et midlertidigt AMO-udvalg bestående af blandt andet arbejdsmarkedets parter. Udvalget skal drøfte potentialet for et forbedret arbejdsmiljøorganisationssystem, herunder arbejdsmiljørepræsentantens rolle og beskyttelse.

Jeg ser frem til at se resultatet af udvalgsarbejdet, og hvordan vi derigennem fremover kan forbedre arbejdsmiljøsystemet.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard